

2017/2116(INI)

11.12.2017

СТАНОВИЩЕ

на комисията по околна среда, общественото здраве и безопасност на храните

на вниманието на комисията по земеделие и развитие на селските райони

относно европейска стратегия за насърчаване на протеиновите култури –
Поощряване на производството на богати на протеин растения и бобови
растения в рамките на европейския селскостопански сектор
(2017/2116(INI))

Докладчик по становище: Дьорд Хьолвени

ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Комисията по околна среда, обществено здраве и безопасност на храните приканва водещата комисия по земеделие и развитие на селските райони да включи в предложението за резолюция, което ще приеме, следните предложения:

- А. като има предвид, че европейският дефицит на протеинови култури датира от времето на предишните международни търговски споразумения, по-специално със Съединените щати, които позволиха на Европейската общност да защити своето производство на зърнени култури, но в замяна на това разрешиха безмитния внос на протеинови култури и маслодайни семена в Съюза (Общото споразумение за митата и търговията и Споразумението от Блеър Хауз между ЕС и САЩ от 1992 г.); като има предвид, че това беше придружено от значителен напредък по отношение на ефикасността на производството на протеинови култури в трети държави, което доведе до неизгодно конкурентно положение за земеделските стопани в ЕС, за които производството на протеинови култури не е достатъчно привлекателно от икономическа гледна точка;
- Б. като има предвид, че спрямо земеделските култури от Бразилия, Аржентина и Съединените щати не се прилагат същите екологични, здравни, регулаторни и свързани с ГМО ограничения като за европейските земеделски култури;
- В. като има предвид, че правната сигурност, стабилността и съгласуваността на европейските публични политики са съществен елемент на всяка надеждна дългосрочна стратегия в областта на протеините;
- Г. като има предвид, че през последните десетилетия Съюзът използва три основни стимула в подкрепа на целта за независимост на Европа в областта на протеините, а именно доброволно обвързване на помощите с производството за протеиновите и маслодайните култури, политиката на ЕС в областта на биогоривата и обвързването с условия на 30% от преките помощи, въведено от последната реформа на общата селскостопанска политика (ОСП) във връзка с прилагането на мерките за екологизиране, включително задължението за отделяне на 5% от обработваемата площ за екологично насочени площи, както и решението да се разрешават култури, които обогатяват почвата с азот, и междинни култури;
- Д. като има предвид, че поради малкия дял на отглеждането на протеинови култури в ЕС броят на програмите за научни изследвания в областта на растителните протеини намалява, което се придружава от спад в обучението, иновациите и придобиването на практически опит в ЕС; като има предвид, че политика относно научните изследвания има вероятност да се увенчае с успех само ако е подкрепена от средносрочни и дългосрочни политически ангажименти;
- 1. припомня, че ЕС отделя едва 3% от обработваемата си площ за протеинови култури и внася приблизително 70% от своите богати на протеини фуражи – главно от Бразилия, Аржентина и САЩ, които се състоят предимно от генетично модифицирани култури; подчертава, че насърчаването на отглеждането на протеинови култури е необходимо, с цел да се намалят зависимостта на ЕС от вноса, както и въглеродният отпечатък и отпечатъкът върху околната среда на селското стопанство;

2. счита, че насърчаването на отглеждането на протеинови култури като част от сеитбооборота може също така да бъде мощен инструмент в прехода към поустойчиви хранително-вкусови системи, който подкрепя преминаването от монокултури с интензивно използване на суровини и на синтетични химични продукти и с голямо въздействие върху околната среда към диверсифицирани екологични селскостопански системи и може да спомогне за възстановяването на благоприятна околна среда и увеличаването на хранителните източници за опрашителите, които са съществени елементи от биологичното разнообразие;
3. подчертава, че наличността на статистически данни за знанията относно отглеждането на протеинови култури и търговията с тези култури, заедно с предпочитанията на потребителите в това отношение, както и инициативите на земеделските стопани за отглеждането на протеинови култури и тяхното въздействие върху околната среда, здравето и храненето са от съществено значение за създаването, разработването, изпълнението и наблюдението на европейска стратегия за насърчаване на протеиновите култури;
4. подчертава факта, че протеиновите култури включват не само соя, но също така зърнени и фуражни бобови култури, които могат да се отглеждат в разнообразна гама от агро-климатични и почвени условия в цяла Европа; отбелязва, че протеиновите култури се използват за храна, във фуражи и като гориво; счита, че е важно да се насърчава опазването и отглеждането на местни сортове;
5. припомня, че кризата със спонгиформната енцефалопатия по говедата през 90-те години на XX век и забраната за използване на преработени животински протеини във фуражите, установена в Регламент (ЕО) № 999/2001, доведоха до увеличаване на търсенето на растителни протеини в Европа; отбелязва, че в сектора на европейското рибовъдство се използват алтернативни европейски протеинови източници на фуражи, като например рибно брашно;
6. счита, че следва да се създадат условия за развиването на жизненоспособни и устойчиви вътрешни доставки на протеинови култури в рамките на ЕС, които не само ще донесат икономически ползи за земеделските стопани и производителите на фуражи и храни за потребителите, но също така широк набор от ползи за околната среда и климата, като например възможност за фиксиране на азота от атмосферата, намаляване на емисиите на CO₂ от производството на синтетични химични торове, което е силно енергоемко, и на емисиите на азотен диоксид при отглеждането на бобови протеинови култури, подобряване на характеристиките на почвата, подобряване на управлението на водните ресурси, намаляване на равнищата на заболяемост и опазване на биологичното разнообразие; отбелязва също така, че съчетаването на зърнени и протеинови култури на една и съща земеделска площ, което е често срещано в биологичното земеделие, е доказало своите ползи и не следва да бъде маргинализирано;
7. подчертава, че в системите за сеитбооборот, които включват бобови култури, се прекъсват репродуктивните цикли на вредителите и патогените, като по този начин се намалява равнището на болести по растенията; отбелязва в допълнение, че биологичното разнообразие също така се повишава благодарение на прекъсването на монокултурите;

8. отбелязва, че бобовите култури привличат опрашителите, но че инсектицидите, използвани върху тези култури, могат да бъдат смъртоносни за опрашителите;
9. припомня, че около 75% от соята се използва за фуражи и че повече от 90 милиона хектара в света са засадени с генетично модифицирана соя, което представлява 82% от общата площ за отглеждане на соя; припомня, че в САЩ процентът на генетично модифицираната соя е доста над 90%;
10. припомня, че ЕС разчита на масов внос на богати на протеини фуражни суровини, в по-голямата си част генетично модифицирана соя, което не е желателно;
11. подчертава, че прекомерната зависимост от вноса на соя от Южна Америка, за която не се прилагат същите екологични и регулаторни стандарти като за европейските култури, в съчетание с увеличаване на търсенето от страна на Китай на соеви протеини, поставя сигурността на доставките за Европа в уязвимо положение, особено в контекста на засилващото се търсене вследствие на увеличаването на населението на света и нарастващата консумация на месо;
12. подчертава, че този внос води до значителен въглероден отпечатък и създава сериозни екологични проблеми в държавите на произход, като например обезлесяване, загуба на биологично разнообразие, влошаване на условията в екосистемите, екотоксикологично въздействие, включително върху нецелевите видове, и вреди за здравето на местните работници, както и отрицателно въздействие върху земеползването в районите, в които се произвежда соя;
13. отбелязва, че по-голямата част от генетично модифицираната соя, внасяна в ЕС, е създадена да бъде устойчива на един или повече хербициди, като например глифосат, които следователно присъстват като остатъчни вещества във внасяните храни и фуражи;
14. подчертава, че ЕС ще има полза от мащабното производство на протеинови култури, тъй като ще се намали неговият дефицит от растителни протеини; признава съществуването на значителни пречки поради относително ниските добиви на подходящите бобови култури и тяхната слаба ценова конкурентоспособност в сравнение с вносните продукти;
15. отбелязва, че кравите и другите преживни животни са еволюирали съвместно с полезни бактерии, които превръщат тревата и другата растителност в богат на протеини хранителен източник; подчертава, че в тази връзка не е желателно, от екологична, здравна или икономическа гледна точка, тези животни да бъдат хранени с внасяна соя, транспортирана на дълги разстояния, предвид факта, че може да се използват местни източници на фуражи;
16. отбелязва, че преминаването от хранене на преживните животни с тревни фуражи към хранене с внасяна соя и царевича е довело до унищожаването на тропически гори, постоянни затревени площи, ливади и пасища, което причинява опустошителни загуби за биологичното разнообразие и загуба на въглерод поради промени в земеползването;
17. счита, че за да се намали зависимостта от внасяната соя, която е използвана

предимно за хранене на животни, включително в промишленото животновъдство, следва да се насърчава и стимулира пасищното хранене в Европа;

18. отбелязва, че в допълнение към пасищното хранене са налични и други алтернативи за хранене чрез паша или тревни фуражи на временни пасища, като например смеси от трева и детелина и подсаждане с бобови култури, като например фий, лупина и бобови растения като люцерната;
19. споделя целите на Европейската декларация относно соята и другите инициативи за стимулиране на производството на генетично немодифицирана соя и отглеждането на други протеинови култури в Европа, при условие че те се прилагат на практика отговорно и при спазване на целите за развитие на устойчиви, социално справедливи и стабилни от екологична гледна точка селскостопански системи;
20. подчертава, че е необходимо да се събуди интерес у земеделските стопани към отглеждането на протеинови култури;
21. отбелязва, че с цел да се стимулират земеделските стопани да отглеждат протеинови култури, дейността трябва да бъде жизнеспособна от финансова гледна точка;
22. припомня, че ОСП оказва решаващо въздействие върху решенията на земеделските стопани да отглеждат или да се откажат от отглеждането на протеинови култури и че поради това следва да се използва пълният ѝ потенциал в контекста на европейските устойчиви цели и в съответствие с различните предприети на национално равнище инициативи относно производството на протеинови и бобови култури;
23. отбелязва, че въвеждането на доброволно обвързано с производството плащане за протеиновите култури допринесе за увеличаване на производството в държавите членки, които го прилагат, и призовава държавите членки да го използват пълноценно ;
24. счита, че бъдещата ОСП следва да включва плащане за бобови протеинови култури и по-добро и по-целенасочено използване на инструментите, свързани с протеиновите култури, чрез използването по-скоро на стимули, отколкото на наказателни мерки;
25. счита, че земеделските стопани следва да получават подкрепа за отглеждането на собствени протеинови фуражи и за осигуряването на пасищно хранене за животните, тъй като това ще увеличи тяхната самодостатъчност и ще доведе до по-високи стандарти за хуманно отношение към животните;
26. подчертава, че е от съществено значение да се създадат еднакви условия на конкуренция за производството на бобови протеинови култури в Съюза и следователно да се гарантират равни възможности за земеделските стопани във всички държави членки;
27. отбелязва, че въпреки че обемът на протеиновите култури, които се отглеждат в ЕС, понастоящем е нисък, Споразумението от Блеър Хауз продължава да е в сила;

счита, че следва да се преосмисли необходимостта от това споразумение, и отбелязва също така, че съществуват клаузи за изключение в рамките на СТО за полезни в социално и екологично отношение мерки за подпомагане;

28. счита, че могат да се извлекат полезни заключения от неотдавнашната забраната на употребата на пестициди в екологично насочените площи, която е в сила от няколко години насам;
29. отбелязва, че основната функция на забраната за използването на пестициди в екологично насочените площи е засилването на екологичните процеси чрез насърчаване на биологичното разнообразие; отбелязва в тази връзка, че забраната на пестицидите в екологично насочените площи е в съответствие с целите на законодателството;
30. припомня, че страничните продукти от производството на храни и на биогорива и някои преработени животински протеини представляват важни алтернативни източници на протеини за фуражи и че тяхната употреба следва да се насърчава; подчертава, че биогоривата представляват част от кръговата икономика, когато са произведени от странични продукти, отпадъци или остатъци, заемат малка част от обработваемата земя, от полза са за сеитбооборота и диверсификацията, както и за използване на земята, оставена под угар в съответствие с екологични мерки в рамките на ОСП, и сами по себе си не водят до повишаване на цените на храните;
31. подчертава, че законодателството относно преработените животински протеини често е остаряло и следва да се адаптира към целта, за да се създадат повече възможности в регулаторната рамка за улесняване на използването на алтернативни източници на протеини, като например протеини от насекоми;
32. отбелязва, че проучването GLOBIOM на Комисията вече включва ползите по отношение на парниковите газове от съвместно производство на фуражи и биогорива в препоръчаната прогноза на емисиите вследствие на непреките промени в земеползването;
33. подчертава, че бобовите растения са важен източник на протеини на растителна основа и поради това играят също така значима роля за осигуряване на устойчиви и здравословни хранителни режими за хората; счита, че обемът на висококачествените, генетично немодифицирани протеинови култури, които се отглеждат в ЕС, трябва да се увеличи, за да се отговори на нарастващия потребителски интерес към и търсенето на хранителни режими на растителна основа;
34. подчертава важната роля, която обучението в областта на храненето може да играе в оформянето на търсенето на хранителни продукти; подчертава необходимостта от приемането на насоки относно храненето на равнище ЕС или на равнище държави членки, които да са насочени към насърчаването на здравословното хранене и същевременно да спомагат за решаването на екологичните проблеми, свързани с производството на храни;
35. подчертава, че ниските цени на протеиновите култури на световно равнище, трудните климатични условия, високите производствени разходи и конкуренцията

от генно модифицирани протеинови култури, идващи извън Европа, са предизвикателства, които трябва да бъдат преодолен;

36. отбелязва, че с оглед на изменението на климата независимите научни изследвания относно стабилизирането на добивите и устойчивостта на стрес са от особено значение;
37. припомня, че за да направят отглеждането на протеинови култури по-привлекателно за земеделските стопани в ЕС, научните изследвания следва да се съсредоточат също върху добивите, равнищата на протеините и алкалоидите и развиването на по-устойчиви системи за отглеждане на култури, по-специално такива, които се основават на протеинови култури в сеитбооборота;
38. подчертава, че съществуващите структури, като например системата за съвети в селското стопанство и европейското партньорство за иновации, биха могли да предоставят консултации и обучение за земеделските стопани относно отглеждането на протеинови култури, включително в контекста на сеитбооборота;
39. подкрепя създаването на прозрачни системи за етикетиране на продуктите въз основа на утвърдени производствени стандарти, като например стандартите за „Дунавска соя“ и „Европейска соя“;
40. призовава за разширяване на правилата за етикетиране на ГМО, така че да обхванат продуктите, произведени от животни, които са хранени предимно с генетично модифицирани фуражи;
41. отбелязва, че разпространението на знания, обменът на добри практики и развитието на пазара също така остро се нуждаят от инвестиции; подчертава значението на местното и регионалното познаване на почвите и подходящите сортове бобови култури;
42. подчертава необходимостта от иновации и разработване на управленски практики и техники за борба с плевелите, вредителите и други фактори, които биха могли да повлияят отрицателно на реколтата и растежа.

ИНФОРМАЦИЯ ОТНОСНО ПРИЕМАНЕТО В ПОДПОМАГАЩАТА КОМИСИЯ

Дата на приемане	7.12.2017
Резултат от окончателното гласуване	+: 45 -: 1 0: 1
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Marco Affronte, Zoltán Balczó, Ivo Belet, Biljana Borzan, Paul Brannen, Soledad Cabezón Ruiz, Nessa Childers, Miriam Dalli, Angélique Delahaye, Stefan Eck, Bas Eickhout, Karl-Heinz Florenz, Gerben-Jan Gerbrandy, Arne Gericke, Jens Gieseke, Julie Girling, Sylvie Goddyn, Françoise Grossetête, Jytte Guteland, Karin Kadenbach, Urszula Krupa, Peter Liese, Norbert Lins, Susanne Melior, Rory Palmer, Piernicola Pedicini, Pavel Poc, John Procter, Julia Reid, Michèle Rivasi, Annie Schreijer-Pierik, Jadwiga Wiśniewska, Damiano Zoffoli
Заместници, присъствали на окончателното гласуване	Jørn Dohrmann, Herbert Dorfmann, Luke Ming Flanagan, Martin Häusling, Krzysztof Hetman, Merja Kyllönen, Gesine Meissner, Nuno Melo, Ulrike Müller, Gabriele Preuß, Bart Staes, Claude Turmes
Заместници (чл. 200, пар. 2), присъствали на окончателното гласуване	Norbert Erdős, Sven Schulze

ПОИМЕННО ОКОНЧАТЕЛНО ГЛАСУВАНЕ В ПОДПОМАГАЩАТА КОМИСИЯ

45	+
ALDE	Gerben-Jan Gerbrandy, Gesine Meissner, Ulrike Müller
ECR	Jørn Dohrmann, Arne Gericke, Urszula Krupa, John Procter, Jadwiga Wiśniewska
EFDD	Piernicola Pedicini
ENF	Sylvie Goddyn
GUE/NGL	Stefan Eck, Luke Ming Flanagan, Merja Kyllönen
NI	Zoltán Balczó
PPE	Ivo Belet, Angélique Delahaye, Herbert Dorfmann, Norbert Erdős, Karl-Heinz Florenz, Jens Gieseke, Françoise Grossetête, Krzysztof Hetman, Peter Liese, Norbert Lins, Nuno Melo, Annie Schreijer-Pierik, Sven Schulze
S&D	Biljana Borzan, Paul Brannen, Soledad Cabezón Ruiz, Nessa Childers, Miriam Dalli, Jytte Guteland, Karin Kadenbach, Susanne Melior, Rory Palmer, Pavel Poc, Gabriele Preuß, Damiano Zoffoli
VERTS/ALE	Marco Affronte, Bas Eickhout, Martin Häusling, Michèle Rivasi, Bart Staes, Claude Turmes

1	-
EFDD	Julia Reid

1	0
ECR	Julie Girling

Легенда на използваните знаци:

+ : „за“

- : „против“

0 : „въздържал се“